

3. januar 2022

Status på forbrugernes holdning til den danske produktion af kylling og æg

Baggrund og formål

Landbrug & Fødevarer Fjerkræ (L&F Fjerkræ) er en faglig sektion i Primærsiden i Landbrug & Fødevarer, hvis formål er at fremme den erhvervsmæssige produktion af fjerkræ i Danmark. Sektionen arbejder for at fremme producenterens vilkår og økonomi over for myndigheder, institutioner, organisationer, virksomheder og andre.

I 2021 har sektionen fået midler af Fjerkræafgiftsfonden, én af landbrugets produktionsafgiftsfonde, til at gennemføre et projekt, der har til hensigt at fremme forbrugernes lyst til at købe og spise fjerkræprodukter, så det derigennem kan sikres at fjerkræproducenter også fremadrettet kan producere og afsætte deres produkter på det danske marked. Målet er at øge forbrugernes viden om fjerkræproduktionen, deres kendskab til livet som landmand, og at forbrugernes opfattelse stemmer overens med virkeligheden.

Projektet har til hensigt at bidrage til at skabe bedre rammer og større forståelse for fjerkræbranchen blandt forbrugerne. Projektet indeholder udover projektledelse følgende arbejdsopgaver:

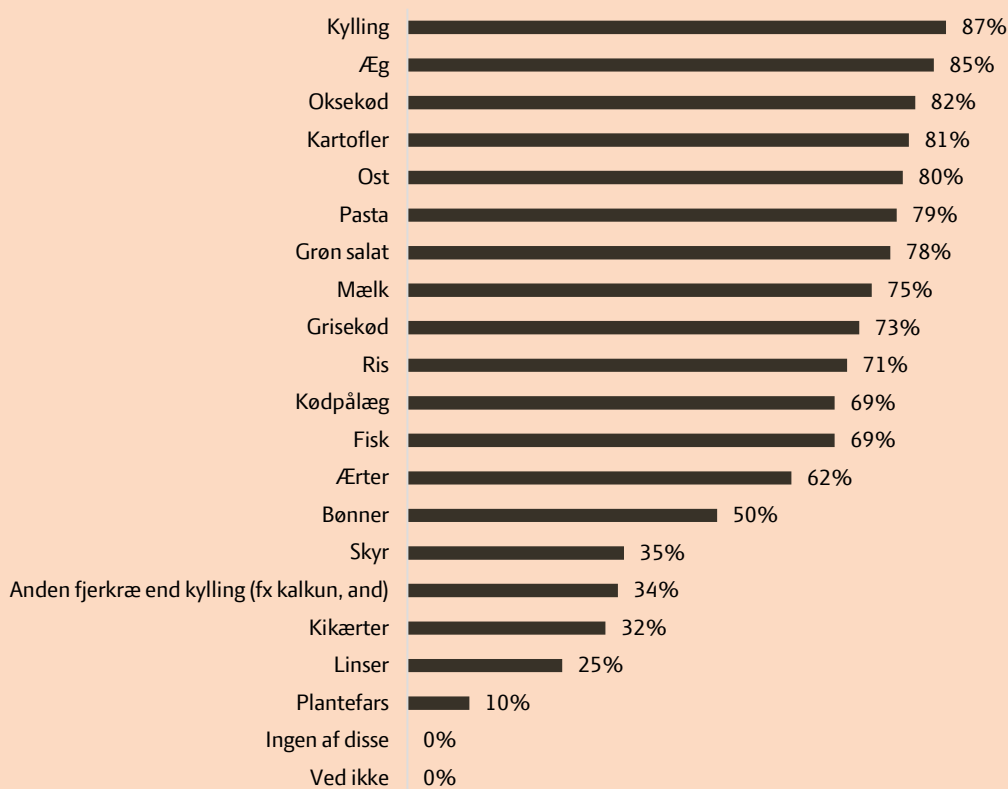
1. En digital kampagneindsats, der fortæller om fjerkræproduktionen. Arbejdsopgaven består bl.a. af udvikling af kampagnematerialer og efterfølgende effektmåling.
2. Forbrugerrettede events og arrangementer, bl.a. stande på dyrskuer, understøttelse af Åbent Landbrug og besøg i produktionen samt deltagelse i folkemøder eller lignende arrangementer.
3. En analyse af forbrugernes opfattelse af produktionsforholdene herunder gennemførelse af en befolkningsundersøgelse og bearbejdning af analyseresultater.

Kylling og æg har en vigtig plads i danskernes madkultur

Denne analyse vedrører arbejdsopgave 3, hvor Landbrug & Fødevarer i en ny repræsentativ befolkningsundersøgelse har sat fokus på danskernes holdninger til produktionen af kylling og æg. Bl.a. sættes der fokus på, hvad danskerne synes er vigtigt ifm. den danske produktion af kylling og æg, samt ikke mindst hvordan samme danskere så mener, at produktionen foregår i dag. Denne undersøgelse blandt danskerne kommer i kølvandet på en oplysningskampagne på sociale medier, der har fortalt om forholdene i den danske produktion.

Både kylling og æg er vigtige kategorier i danskernes madkultur. Spørger vi danskerne, hvad de spiser 'for tiden' og præsenterer dem for en lang liste med fødevarer, som i forskellige undersøgelser har fået stor tilslutning, så lander netop disse to kategorier på en hhv. første og andenplads, hvilket illustrerer deres vigtige plads i danskernes madkultur. Konkret er det 87 pct., der for spiser kylling, mens 85 pct. spiser æg. Til sammenligning svarer 50 pct., at de spiser bønner, 37 pct. spiser skyr og 32 pct. spiser kikærter.

Figur 1. Hvilke af disse typer mad og drikke spiser/drikker du for tiden?

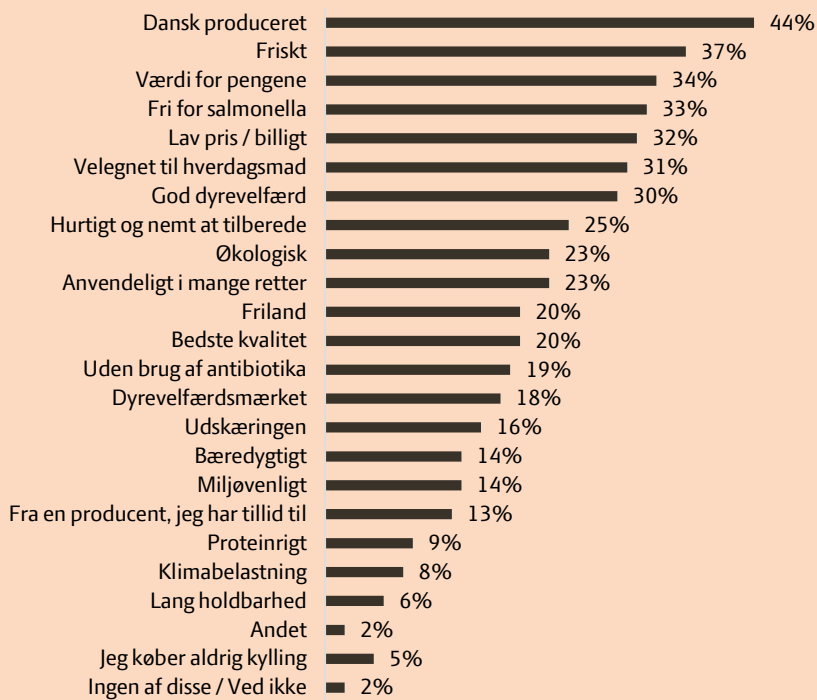

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023 repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar.

Dansk topper listen over valgkriterier ved køb af kylling

Hvad kigger danskerne så efter, når de lægger kylling i indkøbskurven? Stillet over for forskellige valgkriterier, så svarer 44 pct., at de kigger efter, om kyllingen er danskproduceret, mens 37 pct. kigger efter friskhed og 34 pct. kigger efter værdi for pengene. 'Lav pris' optræder på en 5. plads med en tilslutning blandt 32 pct., noget som ligger lavere end når vi i andre målinger har spurgt til valgkriterier ved køb af dagligvarer generelt.

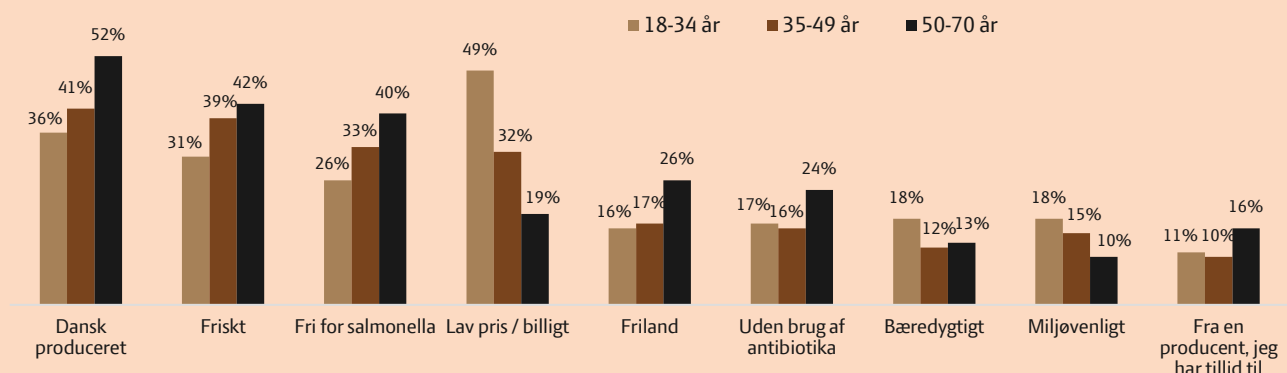
Figur 2. Hvad har betydning for dit valg, når du køber kylling?

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region.

Et nærmere kig på svarene blandt forskellige aldersgrupperinger afslører imidlertid store forskelle mellem, hvad yngre og ældre svarer, at de lægger vægt på, når de lægger kylling i indkøbskurven. Blandt danskere over 50 år er der nemlig markant flere, der svarer, at de kigger efter, om kyllingen er produceret i Danmark, mens der blandt yngre danskere ml. 18-34 år er markant flere, der kigger efter lav pris. Vi ser samtidig, at kriterierne friskhed, salmonellafrit, friland og antibiotikafrit oftere nævnes af danskere over 50 år, mens bæredygtigt og miljøvenligt er noget, der oftere nævnes af yngre danskere.

Figur 3. Hvad har betydning for dit valg, når du køber kylling? Udvalgte svar fordelt på aldersgrupper:

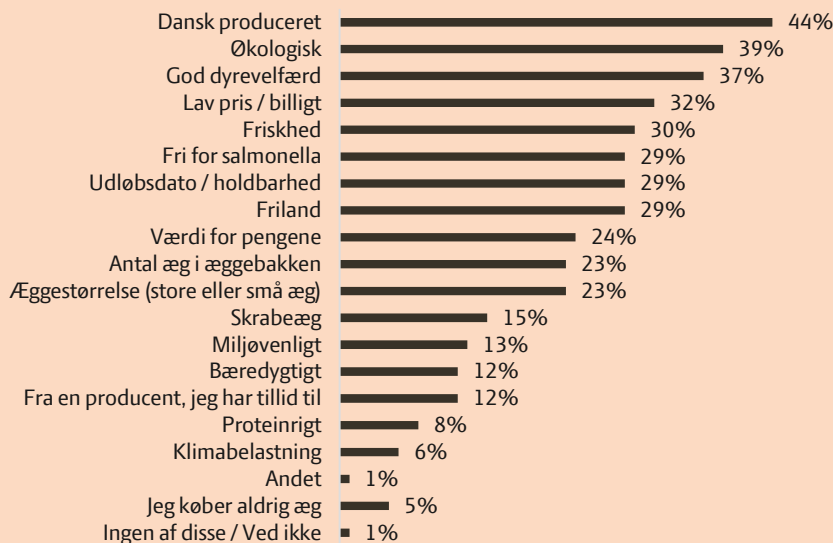

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023, heraf 18-34 år n=336, 35-49 år n=284 og 50-70 år n=402. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. NB: udvalgte svar, hvor der er forskel på aldersgrupper. Mulighed for flere svar.

Ved køb af æg prioriteres dansk, økologisk og god dyrevelfærd

Ved seneste køb af æg lagde 39 pct. skrabeæg i kurven, mens 32 pct. købte økologiske æg, 17 pct. købte frilands-æg og 2 pct. købte buræg. De resterende 10 pct. købte enten æg privat, har æg i egen produktion eller husker ikke, hvilken slags æg de købte. For købskriterier ved køb af æg ser vi samme tendens ift. førstepladsen, idet 'dansk produceret' igen ligger på 1. pladsen med 44 pct., der lægger vægt på dette, mens 39 pct. lægger vægt på økologi og 37 pct. lægger vægt på god dyrevelfærd, når de køber æg.

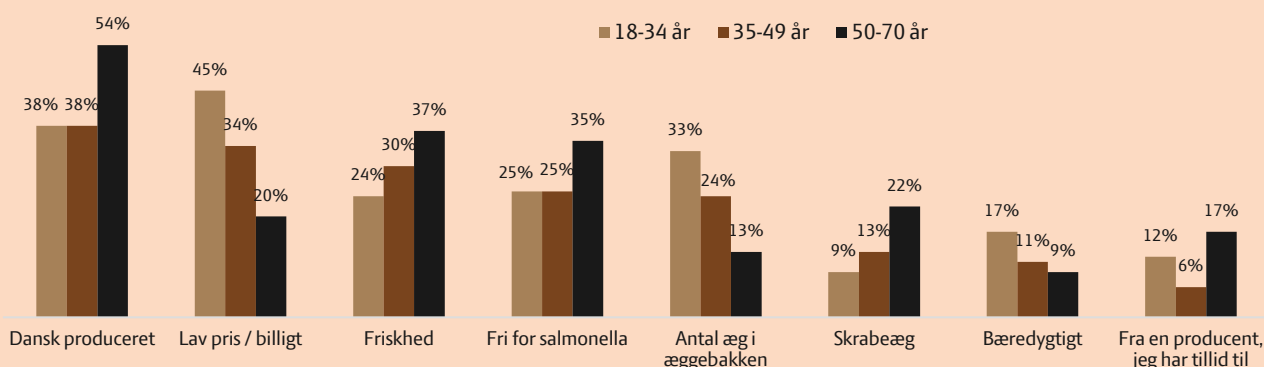
Figur 4. Hvad har betydning for dit valg, når du køber æg?

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar.

Også her ser vi forskelle på, hvad yngre og ældre danskere lægger vægt på, når de køber æg. Igen er der blandt danskere over 50 år markant flere, der prioriterer, at æggene er danskproducerede, mens der er markant flere blandt yngre danskere, der kigger efter, at det er billigt. Vi ser samtidig, at friskhed, salmonellafrit, skrabeæg og tillid til producenten oftere nævnes af danskere over 50 år, mens danskere under 35 år oftere end ældre prioriterer, hvor mange æg, der er i æggebakken, og at det er bæredygtigt.

Figur 5. Hvad har betydning for dit valg, når du køber æg? Udvalgte svar fordelt på aldersgrupper:

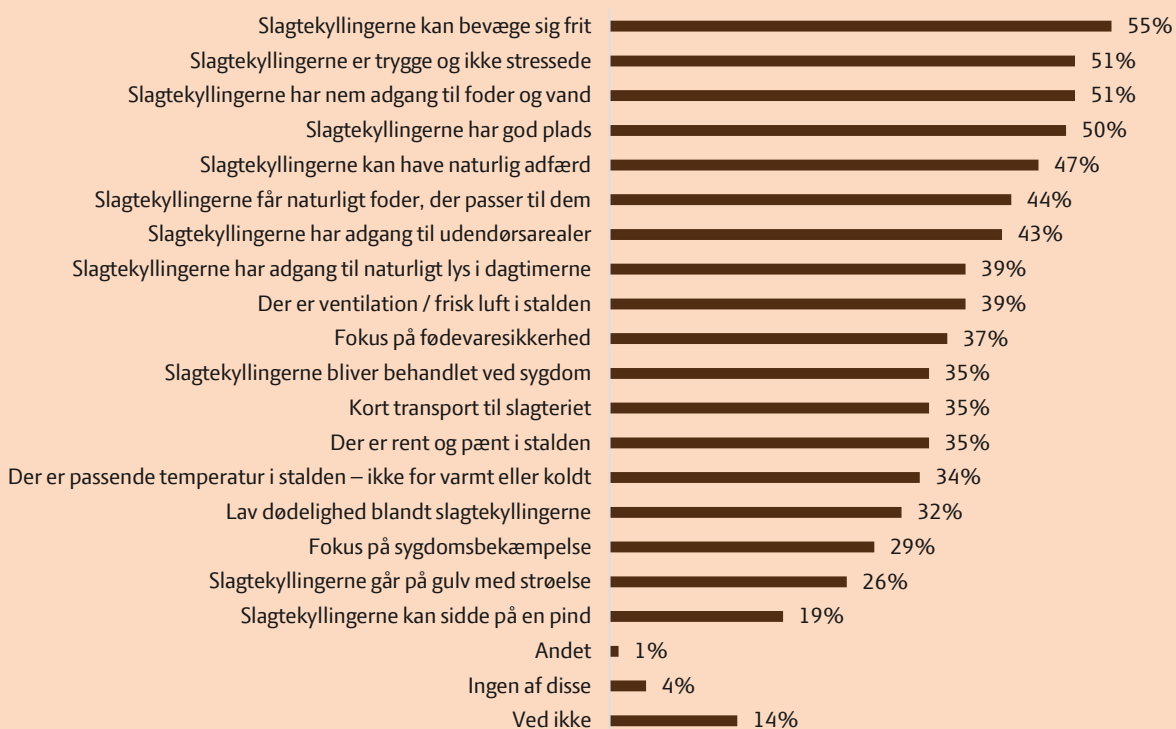

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023, heraf 18-34 år n=336, 35-49 år n=284 og 50-70 år n=402. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. NB: udvalgte svar, hvor der er forskel på aldersgrupper. Mulighed for flere svar.

Bevægelsesfrihed, tryghed, nem adgang til foder/vand og god plads til slagtekyllinger er noget, som hver anden dansker finder vigtigt

Formålet med undersøgelsen er bl.a. at belyse danskernes kendskab og holdninger til forholdene i den danske produktion af kylling. Deltagerne præsenteres derfor for en række forhold og bliver spurgt, hvilke af disse – hvis nogen – de finder vigtigt ift. den danske produktion af kylling. Svarmulighederne inkluderer bl.a. fokus på fødevarer sikkerhed, sygdomsbekæmpelse, staldens klima, samt om slagtekyllingerne kan have naturlig adfærd og bevæge sig udenfor. Her ser vi, at flest danskere finder det vigtigt, at slagtekyllinger kan bevæge sig frit, at de er trygge og ikke stressede, at de har fri adgang til foder og vand, samt at de har god plads. Nederst på listen finder vi hver fjerde, der mener at det er vigtigt, at slagtekyllinger går på gulv med strøelse, samt hver femte, der finder det vigtigt, at slagtekyllinger kan sidde på en pind.

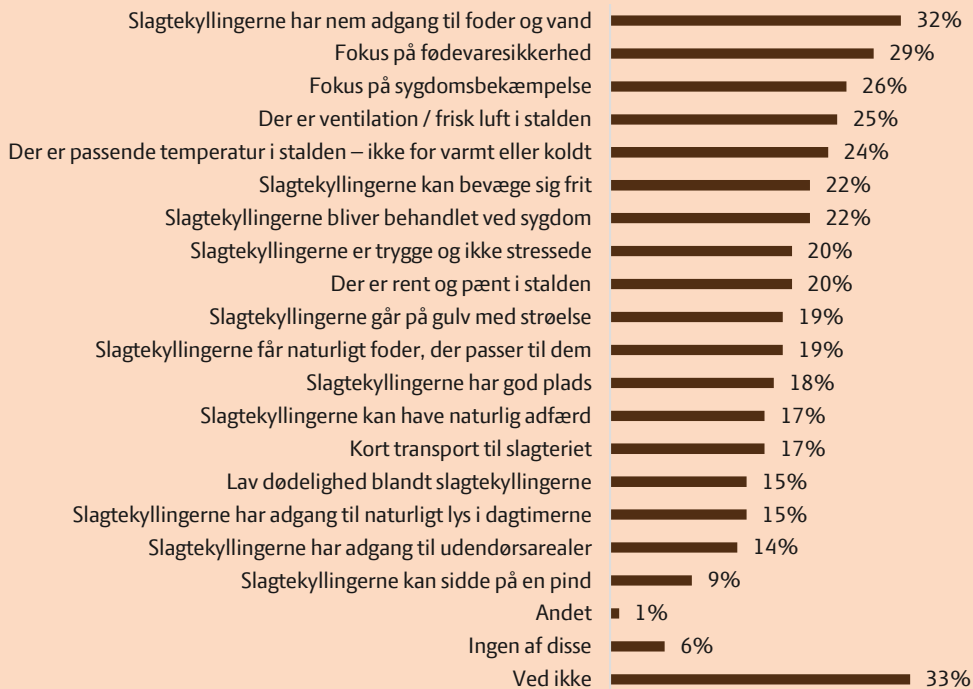
Figur 6. Hvilke af følgende parametre er efter din mening vigtige, når det kommer til den danske produktion af kylling?

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar.

Dernæst bliver danskerne i undersøgelsen spurgt om, hvordan forholdene efter deres mening så er i den danske produktion og præsenteret for den samme liste. Her bliver det tydeligt at se, at markant færre mener, at de faktiske forhold tager højde for faktorer, som de finder vigtigt. Øverst finder vi hver tredje dansker, der mener at slagtekyllinger i den danske produktion har nem adgang til foder og vand, mens godt og vel hver femte mener, at de kan bevæge sig frit og er trygge og ikke stressede – for sidstnævnte en forskel på mere en 30 procentpoint ift. andelene, der finder det vigtigt. Det er samtidig værd at bemærke, at hele 33 pct. svarer 'ved ikke'.

Figur 7: Hvis du tænker specifikt på dansk produktion af kylling. Hvilke af nedenstående forhold gør sig efter din mening gældende her?

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar.

Noget tyder derfor på, at der i høj grad er brug for mere kommunikation om faktiske forhold i den danske produktion, hvilket netop også er ét af hjørnesteenene i projektet støttet af Fjerkræafgiftsfonden. Der er hver anden dansker, som finder det vigtigt, at slagtekyllinger har nem adgang til foder og vand, men blot hver tredje dansker som mener, at dette også er de faktiske forhold for slagtekyllinger i dansk produktion. Det er 39 pct., som mener at det er vigtigt, at der er ventilation og frisk luft i stalden, mens det igen er blot 25 pct. der mener, at dette gør sig gældende for den danske produktion. Det bliver interessant at se, om dette har ændret sig, når undersøgelsen efter hensigten gentages næste år efter en ny oplysningskampagne.

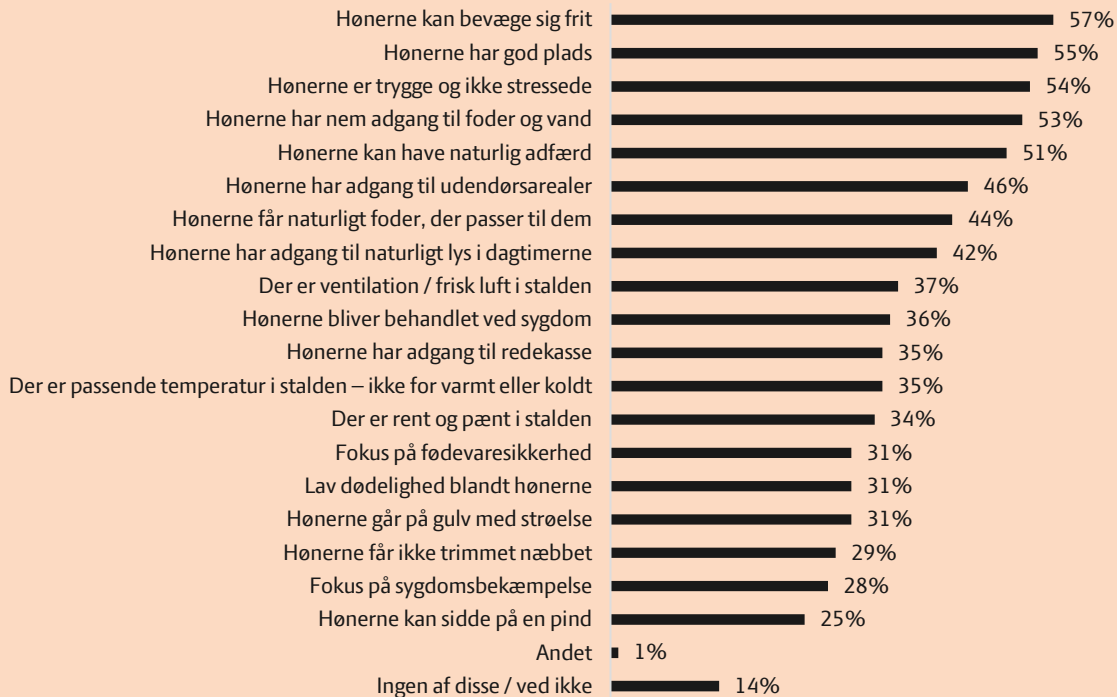
Danske høner skal have bevægelsesfrihed, god plads, tryghed, nem adgang til foder og vand samt mulighed for naturlig adfærd

På samme måde som med produktionen af kylling, er deltagerne ligeledes blevet spurgt ind til, hvad de mener er vigtigt i den danske produktion af æg. Her skal de først tage stilling til en række parametre på en liste, hvor der er mulighed for at vælge så mange, man har lyst til. Disse inkluderer mange af de samme parametre som med produktionen af kylling, nemlig forhold som at høner har god plads, bevægelsesfrihed, nem adgang til foder og vand, adgang til udearealer, er trygge og har mulighed for at have naturlig adfærd. Samtidig inkluderer listen faktorer, der er specifikke for ægproduktionen, fx at hønerne har adgang til redekasse.

Her ser vi, at det som med slagtekyllinger ligeledes er vigtigt for danskerne, at æglæggende høner har bevægelsesfrihed, god plads, tryghed, nem adgang til foder og vand samt mulighed for at have naturlig

adfærd. Bemærkelsesværdigt er det samtidig, at et fokus på fødevarer sikkerhed – et af den danske produktionens helt store kardinalpunkter – kun nævnes som vigtigt af 31 pct. blandt danskerne, mens det faktum, at hønerne ikke får trimmet næbbet i den danske ægproduktion kun nævnes som vigtigt af 29 pct.

Figur 8: Hvilke af følgende parametre er efter din mening vigtige, når det kommer til den danske produktion af æg?

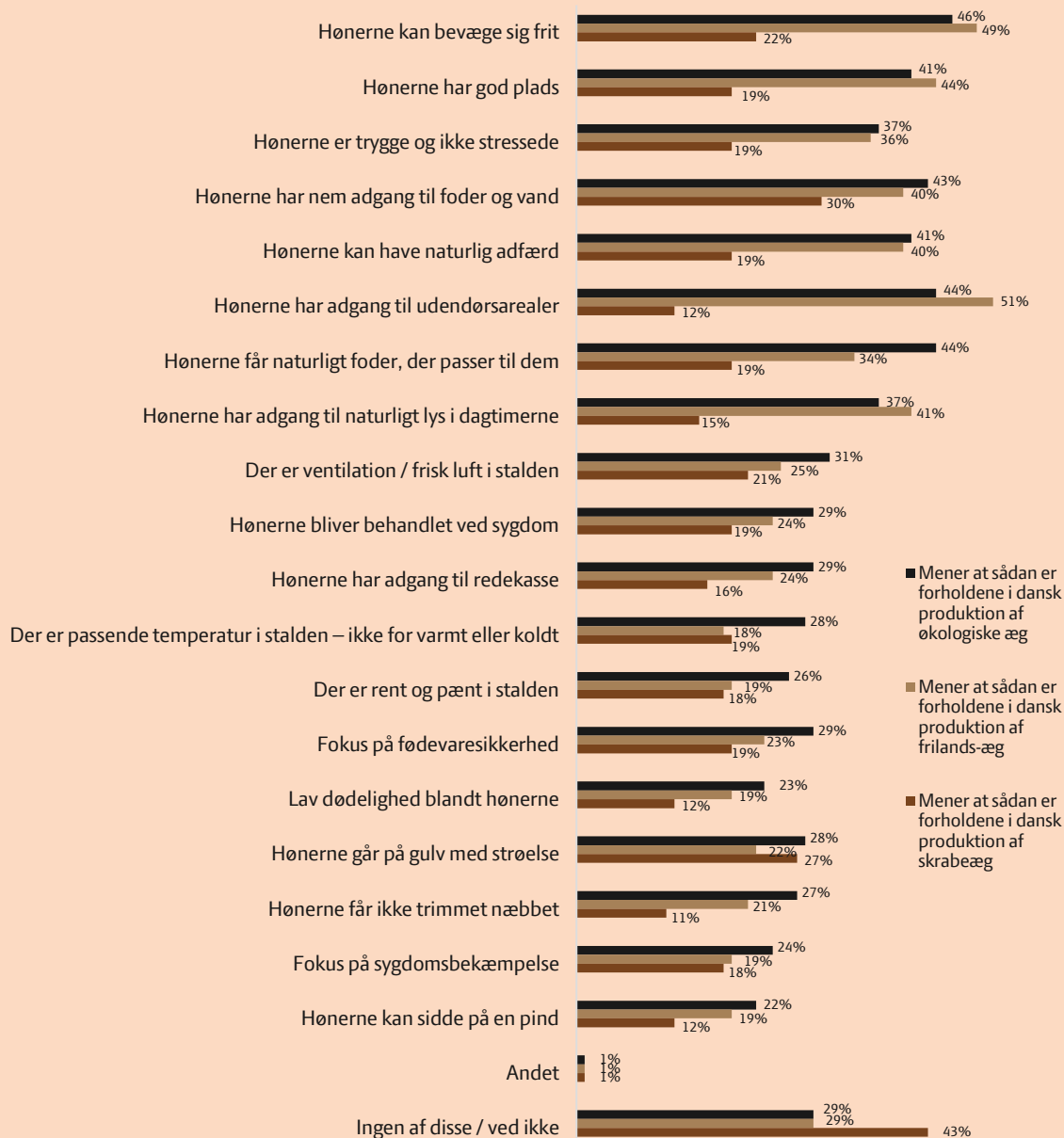

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar.

Hvordan oplever danskerne så, at de faktiske forhold er for æglæggende høner i de forskellige produktionsformer i Danmark? Lever den danske produktion op til det, som danskerne finder vigtigt? Til at belyse dette er danskerne blevet stillet over for samme liste af faktorer, og blevet spurgt, om dette efter deres mening gør sig gældende for produktionen hhv. skrabeæg, økologiske æg og frilands-æg.

Her ser vi samme billede af, at der ikke er nær så mange danskere, der mener at et pågældende forhold gør sig gældende i produktion, som de, der finder dette forhold vigtigt. Specielt for skrabeæg er der en del forhold, hvor andelen, der finder det vigtigt, er en del højere end den andel, der mener at et bestemt forhold gør sig gældende for produktionen af skrabeæg. Men ser vi nærmere på opfattelsen af den økologiske produktion og frilandsproduktionen, er der en del forhold, hvor der er nær ved den samme andel blandt danskerne, der finder det vigtigt, som så også mener, at dette forhold gør sig gældende. Bevægelsesfrihed, god plads, mulighed for naturlig adfærd, adgang til udearealer og naturligt lys i dagtimerne er alle forhold, hvor fire ud af ti danskere mener, at dette gør sig gældende i den danske produktion af både økologiske æg og frilands-æg.

Figur 9: Hvis du tænker specifikt på dansk produktion af skrabeæg / økologiske æg / frilands-æg. Hvilke af nedenstående forhold gør sig efter din mening gældende her? Sorteret efter vigtighed:

Kilde: Norstat for Landbrug & Fødevarer august 2021 n=1023. Undersøgelsen er repræsentativ på køn, alder og region. Mulighed for flere svar. Der er stillet et spørgsmål for hver af de tre produktionsformer, og rækkefølgen på spørgsmålene er blevet randomiseret. Grafen er rangeret efter andelen, der finder det vigtigt.

Igen er det dog tankevækkende, at det er færre end hver tredje dansker, der mener, at forskellige faktorer gør sig gældende i den danske produktion, som ellers har kendetegnet den danske produktion i en årrække. Fx mener blot 27 pct., at økologiske høner ikke får trimmet næbbet, og endnu færre mener, at det samme gør sig gældende for høner i frilandsproduktionen og skrabeægproduktionen. Faktum er imidlertid, at ingen æglæggende høner i Danmark får trimmet deres næb, et forhold der er blevet frivilligt implementeret for år tilbage. Et andet eksempel er, at blot hver fjerde mener, at hønerne går på gulve med strøelse, hvilket

er noget, som alle æglæggende høner gør i Danmark, uanset om det drejer sig om økologi, friland eller konventionelle skrabeæg. Igen illustrerer dette et behov for mere tydeligt at fortælle om faktiske forhold i den danske produktion, så flere danskere i fremtiden kan få et indtryk af produktionen, som stemmer overens med den måde, som der produceres æg i Danmark.

Konklusion: En vigtig del af madkulturen – men brug for mere oplysning

Kylling og æg er begge fødevarer, der har en vigtig plads i madkulturen. Stillet over for en liste med forskellige madvarer lander de to kategorier på 1. og 2. pladsen som det, flest nævner som noget, de spiser for tiden. Spørger vi samtidig danskerne, hvad de lægger vægt på, når der købes hhv. æg og kylling, så topper danskproduceret listen over valgkriterier for begge kategorier. Dette peger på en tillid til den danske produktion, i hvert fald blandt de forbrugere, der har dansk med på deres liste over valgkriterier. Stiller vi imidlertid nærmere fokus på danskernes indtryk af produktionen af hhv. kylling og æg, er der en del forhold, hvor danskernes indtryk af produktionen ikke er på højde med deres mening om, hvad der er vigtigt at have fokus på. At alle slagtekyllinger og æglæggende høner i Danmark fx har nem adgang til foder og vand og går på gulve med strøelse burde være noget, som flere end hver tredje dansker nævner som noget, der gør sig gældende i den danske produktion. Dette peger på et behov for mere oplysning om faktiske forhold, så tilliden til den danske produktion kan blive højnet yderligere.

Om undersøgelsen

- Befolkningsundersøgelsen er gennemført af Norstat for Landbrug & Fødevarer i august 2021 blandt 1023 danskere ml. 18-70 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ vejet på parametrene køn, alder og region.
- De steder, hvor analysen kommenterer en forskel i andele mellem forskellige demografiske grupperinger, er der tale om signifikante forskelle med 95 pct. sandsynlighed.
- Ved spørgsmål, hvor der er mulighed for at angive mere end ét svar, er rækkefølgen på svarmulighederne bliver randomiseret. Samtidig er rækkefølgen for spørgsmålene for hhv. æg og kylling blevet randomiseret, så halvdelen har besvaret spørgsmål om kylling først, mens den anden tilfældigt udvalgte halvdel har besvaret spørgsmål om æg først. Inden for blokken med spørgsmål om forholdene i den danske produktion af æg er rækkefølgen på de tre produktionsformer ligeledes blevet randomiseret.
- Undersøgelsen er finansieret med midler fra Fjerkræafgiftsfonden og er en del af et større projekt, der også inkluderer en oplysningskampagne omkring forholdene i den danske produktion. Det er hensigten, at undersøgelsen skal gentages i 2022.
- For spørgsmål kan konsulent hos L&F Fjerkræ Henrik Søndergaard Nielsen kontaktes på hsni@lf.dk, 4119 4522